

maaffe sige: Dnsker — har det dog ikke kunnet Andet end være et stærkt Dnske hos mig, naar man kom ind paa at omtale Lærerne, deres Ansættelse og deres Lønning, da tillige at komme ind paa Spørgsmaalet om den nuværende Valgmaade. Det forekommer mig, at den Ordning, som blev indført i 1856, har givet Anledning til saa megen Klage og Misforståelse omkring i Kommunerne og bevedt saa mange Fortrædeligheder paa forskellige Steder, at der er god Grund til at tage under Overveielse, om en anden Valgform burde indføres. Forslag til en Forandring i denne Henseende have imidlertid ikke fundet Bifald i Udvalget. Den Gang et noget lignende Lovudkast var til Behandling for 2—3 Sessjoner siden, var det Gjenstand for megen Overveielse i Udvalget, hvilken Valgmaade man burde foreslaa i Stedet for den nu gjældende, og det blev da efter mange Forhandlinger vedtaget at bringe i Forslag et System, som kortelig var saaledes indrettet, at Ansøgninger om Lærere embeder skulde indgaa til Skoledirektionen, som da udfjød en Trediedel af Ansøgerne, hvorefter Kommunen frit kunde vælge mellem de øvrige. Jeg har nu ikke troet det hensigtsmæssigt for et enkelt Medlem at stille et saadant Forslag, men derimod har der forekommet mig at være god Anledning til at tage under Overveielse, om man dog ikke kunde indrømme de større Kommuner, saavel Kjøbstads- som Landkommuner, hvor Skolevæsenet har et betydeligt Omfang og foraarsager Kommunen meget betydelige Udgifter, en noget større Frihed og Myndighed med Hensyn til Valget af Lærerne end den, der tilstaaes de mindre Kommuner. Den Adskillelse, jeg har gjort mellem store og smaa Kommuner, og som udtrykkes ved Tallet 6,000 Indvaanere, er ikke nogen Opfindelse af mig. Det blev netop under Drøftelsen af det tidligere omtalte Lovforslag fra alle Sider erkjendt, at der overfor de store Forskjelligheder i Udgifterne og Omfang af Skolevæsenet i de forskellige Kommuner var Anledning til at gjøre en Adskillelse mellem Kommunerne, saaledes at der paa flere Gebeter indrømmedes de større Kommuner en større Myndighed og Frihed. Det vedtoges da at sætte Grændsen ved 6,000 Indvaanere, ligesom det ogsaa vedtoges enstemmig af det daværende Udvalg, at man for Tilsynet med Skolerne skulde foreslaa dannet særlige Tilsynskredse i de Kjøbstæder, hvor der ønskedes ansat særlige Skoleinspektører, som Kommunen selv lønede. Det er Grunden til, at jeg har sat Adskillelsen mellem Kommunerne ved Tallet 6,000 Indvaanere. Imidlertid hører jeg nu, at een af Feilene ved mit Forslag er, at der derved sfer en Adskillelse mellem Kommunerne. Jeg vil da tilstaa, at jeg i højeste Grad skal være villig til at rette denne Feil og give alle Kommuner den Frihed, som det forekommer mig, at der tilkommer dem fuldt ud; men jeg har stillet mit Forslag, saaledes som

gjort, fordi jeg vilde være meget moderat og indskrænke mig til at fordrø den større Frihed for et Omraade, hvor jeg ikke troede, at den fulde Berettigelse deraf kunde være underkastet nogen Tvivl. Jeg har desuden ogsaa troet, at mit Forslag kunde være en velkommen Anledning for den høitævede Minister til at vise navnlig de større Kjøbstæder en Anerkjendelse og Paakjendelse for de overordentlig store Udgifter, de frivillig have paataget sig ved at ordne deres Skolevæsen paa hensigtsmæssig Maade. Jeg ser nu, at der til mit Forslag er stillet et Underandringsforslag, som gaar ud paa, at der i Stedet for „Kommuner“ skulde staa: „Kjøbstæderne eller Plækkerne“. Jeg vil tilstaa, at det ikke ganske rammer den Tanke, som ligger i mit Forslag, idet Vedtagelsen af dette Underandringsforslag jo vil ubelufte Landkommuner af samme Størrelse som de i mit Forslag omtalte Kjøbstadkommuner, og jeg har netop ved at bruge Udtrykket „Kommuner med over 6,000 Indvaanere“, tænkt paa saadanne Kommuner som Frederiksberg, der jo ikke have nogen egentlig særlig Betegnelse i Lovgivningsproget. Jeg veed ikke, om Frederiksberg kaldes en Handelsstad eller en Plække, eller hvad den kaldes. Undertiden kalder man det Handelsplads, undertiden gaar det under Navnet Landkommune, og det er mig ikke bekendt, at det har et fast Navn (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: Det hedder Frederiksberg!). Ja, det kan være, at det har kun sit eget Navn, nemlig Frederiksberg; jeg er ikke vis paa, naar man taler om Kjøbstæder og Plækker, at man da faar Frederiksberg med. Jeg tror altsaa ikke, at Forslaget er saa korrekt, som det skulde være, for at udtrykke den Tanke, der ligger deri; men jeg er enig med den ævede Ordfører i, at der ikke er Anledning til at gjøre Forskjel paa Kjøbstadkommuner og Landkommuner, naar de have saa stort Følletal som 6,000 Indvaanere. Jeg maa herhos tro, at man dog maa være enig med mig i, da jo en Kommune af den foreslaede Størrelse har et temmelig talrigt Raad — i Kjøbstæderne vil det sædvanlig være 15—18 Personer, der sidde i Byraadet, og naar Skolekommissionen træder til, forøges Tallet til vel en Snæs, foruden at der jo, i alt Fald i Kjøbstæderne, er baade en geistlig og en verdslig Embedsmand — at der kan indrømmes Kommunerne denne Ret til at vælge en Skolelærer, naar dette Valg vel at mærke indskræntes til dem, der opfylder de Betingelser, Loven foreskriver for at vælges, thi der er jo i Loven fastsat bestemte Betingelser, som ubfordres for Afgang til Skolelærere embederne. At en saa talrig Korporation, som har to Statsembedsmænd i sin Midte, faar denne Ret til at vælge en Lærer, som har de foreskrevne Kvalifikationer, forekommer mig at være en saa naturlig og simpel Sag, som tænkes kan. Jeg er i det Mindste meget nysgjerrig efter at erfare, hvilke Vanffeligh-